

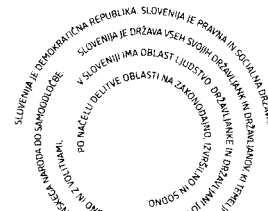
REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 45, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV Prvopodpisani mag. Matej Tonin

Datum: 16. 1. 2018

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	16 -01- 2018
Šifra:	500-01/18-311
Povezava:	
EPA:	2534-VII
EU:	
Sign. zn.:	
Kratika:	

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE Dr. Milan Brglez, predsednik

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

in ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Predlagamo, da državni zbor obravnava Predlog zakona o spremembi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevno spremembo zakona (142. člen Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije).

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru RS in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec mag. Matej Tonin.

Prilogi:

- predlog Zakona o spremembi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju,
- podpisi poslank in poslancev:
 - mag. Matej Tonin,
 - Ljudmila Novak,
 - Jožef Horvat,
 - Iva Dimic,
 - Jernej Vrtovec,
 - Zvonko Lah.

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Obrtniki in podjetniki v okviru Zahtev slovenske obrti in podjetništva že vrsto let pozivajo k spremembi določbe Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) in Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) v zvezi z dolžino obdobja, ko delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom.

Obdobje po zdajšnji zakonski ureditvi, ko gredo nadomestila v breme podjetnika 30 delovnih dni, kar praktično pomeni 40 koledarskih dni, je absolutno predolgo. Zato se pogosto zgodi, da si za zagotovitev eksistenčnega minimuma podjetnik sam skrajša bolniško in začne poslovati, čeprav še ni zdrav, kar še posebej velja, za tistega, ki nima zaposlenih. Ker zaradi bolniškega staleža podjetnik ne more ustvarjati prihodkov, naj plačuje prispevke od znižane zavarovalne osnove.

V času bolniškega staleža podjetnika mora Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) breme nadomestil prevzeti bistveno prej, in sicer predlagamo po 15-ih delovnih dneh.

Predlagana novela skrajšuje obdobje, ko delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom in s tem odpravlja temeljni vzrok za mnoge težave slovenskih obrtnikov in podjetnikov.

Zavarovanci imajo pravico do nadomestila plače za čas zadržanosti od dela zaradi bolezenskih razlogov ali poškodb iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja na podlagi ZZVZZ od 31. delovnega dne dalje. Od prvega delovnega dne zadržanosti od dela pa zavarovancem iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja pripada nadomestilo plače, če so razlogi zadržanosti od dela naslednji: nega ožjega družinskega člana, presaditev živega tkiva ali organov v korist druge osebe, posledica dajanja krvi, izolacija ali spremstvo, ki ju odredi zdravnik in tudi v primerih, da je poškodba nastala pri organiziranih javnih delih, gasilskih, gorskih in drugih reševalnih akcijah. Po podatkih NIJZ je bilo zaradi začasne nezmožnosti za delo iz bolezenskih razlogov v Sloveniji v letu 2016 izgubljenih skupaj 10.378.095 delovnih dni, kar predstavlja 541.980 izgubljenih delovnih dni več kot v letu 2015. Breme odsotnosti se je povečalo za ZZZS. Število primerov se je na letni ravni povečalo skupaj za več kot 44.000 primerov, povečanje je šlo tako v breme delodajalcev kot tudi v breme ZZZS. Rast izkazujejo tudi podatki o t. i. dolgotrajnih staležih (nad 45 dni), ki jih ZZZS vodi v posebni podatkovni zbirki. Na dan 31. 12. 2016 je bilo takih skupaj 21.932 (2.894 več kot na dan 31. 12. 2015), nad 1 leto trajanja pa 5.916 (1.327 več kot na dan 31. 12. 2015).¹

¹ Vir: Poslovno poročilo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2016, dostopno na:

[http://www.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/7868d258ee297a14c12580d5003e95b3/\\$FILE/Poslovno%20poro%C4%8Dilo%20ZZZS%20za%20leto%202016_24.3.2017.pdf](http://www.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/7868d258ee297a14c12580d5003e95b3/$FILE/Poslovno%20poro%C4%8Dilo%20ZZZS%20za%20leto%202016_24.3.2017.pdf)

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Nameni in cilji

Glavni namen in cilja predlagane novele sta:

- razbremeniti gospodarstvo finančnih bremen,
- omogočiti obrtnikom (samozaposlenim) enakopraven položaj pri uživanju pravic (bolniške odsotnosti) iz zdravstvenega zavarovanja.

2.2. Načela

Predlog zakona o spremembi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju zasleduje načelo enakosti pred zakonom.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona o spremembi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju uveljavlja naslednjo rešitev:

- Sprememba začetka prejemanja nadomestila za bolezen oziroma poškodbo, ki se izplačuje v breme delodajalca od sedanjega 31. dne zadržanosti od dela za posamezno odsotnost z dela.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon ne bo imel finančnih posledic za državni proračun. Finančne posledice za zdravstveno blagajno se ocenjujejo na okoli 50 MIO EUR, v kolikor bi se število primerov zahtevkov za nadomestila v breme ZZZS na osnovi predlagane novele zvišalo za 10.000.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet, saj je začetek uporabe predviden 1. januarja 2019.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Vsebina zakona ni predmet urejanja na nivoju EU.

5.1 Avstrija

Zakon o socialnem zavarovanju (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, ASVG*), Zakon o nameščencih (*Angestelltengesetz*) in Zakon o kontinuiranem izplačilu plač (*Entgeltfortzahlungsgesetz, EFZG*) večinoma urejajo pravico zaposlenih do nadomestila plače v primeru nezmožnosti za delo.

Zakon o socialnem zavarovanju (ASVG) v 138. členu določa, da denarno nadomestilo za primer bolezni (*Krankengeld*) pripada zavarovancu od četrtega dneva bolezni. To se pravi, čakalna doba na pravico do denarnega nadomestila je 3 dni.

Če je oseba bila vsaj šest mesecev zavarovana v zdravstveno zavarovanje v zadnjih dvanajstih mesecih pred zavarovalnim dogodkom, se nadomestilo lahko izplačuje do 52 tednov (eno leto), lahko pa se še podaljša do 78 tednov (leto pa pol) (139. člen).²

² 26 tednov v primeru krajše zavarovalne dobe.

Denarno nadomestilo znaša 50 % osnovne plače (*Bemessungsgrundlage für den Kalendertag*), po 43 dnevih pa 60 %. Pod določenimi pogoji se denarno nadomestilo lahko poveča do maksimalnih 75 % osnovne plače (141. člen).³

Vendar običajno v začetnem obdobju začasne zadržanosti od dela delavec ni upravičen do omenjenega nadomestila za primer bolezni, ker še vedno prejema plačo na osnovi delovne zakonodaje – v breme delodajalca. Delodajalec je večinoma dolžan nadaljevati z izplačili plače za bolnega delavca med 6 do 12 tednov (odvisno od delovne dobe). Po koncu tega obdobja, še 4 tedne, delodajalec izplačuje delavcu 50 % plače, drugih 50 % pa se delavcu izplačuje iz blagajne zdravstvenega zavarovanja (povzeto po spletni strani Evropske komisije, Avstrija in Socialversicherung).

Na primer, Zakon o kontinuiranem izplačilu plač (*Entgeltfortzahlungsgesetz, EFZG*), katerega določila veljajo za zaposlene na podlagi zasebne pogodbe,⁴ v prvem odstavku 2. členu določa, da delavec, ki ni zmožen opravljati svojega dela zaradi bolezni ali poškodbe, ki jo ni povzročil iz velike malomarnosti ali namerno, šest tednov obdrži pravico do polne plače (*Anspruch auf das Entgelt*). Ta pravica pa mu pripada:

- osem tednov, če je v delovnem razmerju (*Arbeitsverhältnis*) več kot pet let,
- deset tednov, če je v delovnem razmerju 15 let in
- dvanajst tednov, ko delovno razmerje traja neprekinjeno 25 let.

Nadaljnje štiri tedne pa delodajalec izplačuje polovico plače (50 % pa upravičenec dobi od zdravstvenega zavarovanja) (2. člen, 1. odstavek, *EFZG*).

V primeru **poklicne bolezni ali poškodbe pri delu** (v smislu določb o obveznem nezgodnem zavarovanju – *Unfallversicherung*), naj bi pravica do polne plače v breme delodajalca v času odsotnosti z dela trajala osem tednov. Če je delavec v delovnem razmerju neprekinjeno 15 let, se ta pravica podaljša do deset tednov. Pri ponavljajoči se nezmožnosti za delo, ki je neposredna posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, je delavec upravičen do nadaljnjega plačila eno leto. Če je delavec istočasno zaposlen pri več delodajalcih, določila o poklicni bolezni ali nesreči pri delu veljajo za tistega delodajalca, pri katerem je nezmožnost za delo povzročena, za druge delodajalce veljajo določila iz prvega odstavka 2. člena (2. člen, 5. odstavek *EFZG*).⁵

Tudi Zakon o nameščencih (*Angestelltengesetz*) na podoben način ureja plačilo v breme delodajalca v primeru nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe za zaposlene v trgovini, v finančnih inštitucijah, v odvetniških in arhitekturnih pisarnah, v zasebnih izobraževalnih ustanovah, za zdravnike in zobne tehnike v zasebnih ambulantah itd.⁶ Tako Zakon o nameščencih v 8. členu določa, da če zaposleni ne more opravljati svojega dela zaradi bolezni ali poškodbe, ki jo ni povzročil iz velike malomarnosti ali namerno, obdrži pravico do polne plače šest tednov. V primeru poklicne bolezni ali nesreče pri delu se to obdobje plačevanja podaljša za čas trajanja

³ Dodatno se višina nadomestila lahko poveča za določeni odstotek (ne more pa presegati 75 % plače), če to pravila zavarovalnice predvidevajo, v primerih ko ima zavarovana oseba zakonskega partnerja ali drugo »odvisno osebo« (povzeto po spletni strani Evropske komisije, Avstrija).

⁴ Če z zakonom ni drugače določeno. Npr. iz omenjenega zakona so izvzeti zaposleni, katerih delo ureja posebna zakonodaja na področju novinarstva (*Journalistengesetz*), gledališč (*Theaterarbeitsgesetz*), kmetijstva (*Landarbeitsgesetz*) itd. (1. člen, *EFZG*).

⁵ V nadaljevanju delavcu pripada denarno nadomestilo (*Krankengeld*) enako kot pri navadni bolezni (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Avstrija).

⁶ Določila zakona ne veljajo za državne uslužbenke.

nezmožnosti za delo, vendar največ še za dva tedna (skupaj 8 tednov).⁷ Pravica do polne plače v primeru bolezni, ki ni povezana z delom in poklicne bolezni ali poškodbe pri delu, pa zaposlenem pripada osem tednov, če je v delovnem razmerju več kot pet let, deset tednov, če je v delovnem razmerju 15 let oziroma dvanajst tednov, če je v delovnem razmerju 25 let. Nadaljnje štiri tedne ima zaposleni pravico do polovičnega zneska plače v breme delodajalca (50 % pa od zdravstvenega zavarovanja) (*Angestelltengesetz*, 8. člen in *Socialversicherung*).

Socialni prispevki delojemalca v Avstriji pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter stanovanjski sklad (*Housing fund*). Prispevna stopnja delojemalca za obvezno zdravstveno zavarovanje znaša 3,87 %.

Tabela 1: Struktura socialnih prispevkov delojemalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka za upravne, poslovne in druge strokovne delavce (beli ovratniki) (v %)	Stopnja prispevka za delavce (modri ovratniki) (v %)
pokojninsko zavarovanje	10,25	10,25
zdravstveno zavarovanje	3,87	3,87 ⁸
zavarovanje za primer brezposelnosti	3,00	3,00
stanovanjski sklad (<i>housing fund</i>)	0,50	0,50
Skupaj	17,62	17,62

Vir: European Tax Handbook, 2016.

Socialni prispevki delodajalca v Avstriji pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti, nezgodno zavarovanje, zavarovanje v primeru insolventnosti in stanovanjski sklad (*Housing fund*). Prispevna stopnja delodajalca za obvezno zdravstveno zavarovanje delavca znaša 3,78 %, za nezgodno zavarovanje pa 1,30 %.

Tabela 2: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka za upravne, poslovne in druge strokovne delavce (beli ovratniki)	Stopnja prispevka za delavce (modri ovratniki)
pokojninsko zavarovanje	12,55	12,55
zdravstveno zavarovanje	3,78	3,78 ⁹
zavarovanje za primer brezposelnosti	3,00	3,00
nezgodno zavarovanje (<i>accident insurance</i>)	1,30	1,30
zavarovanje v primeru insolventnosti	0,35	0,35

⁷ V nadaljevanju delavcu pripada denarno nadomestilo (*Krankengeld*) enako kot pri navadni bolezni (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Avstrija).

⁸ Leta 2014 je prispevek delojemalca za zdravstveno zavarovanje za bele ovratnike znašal 3,82 %, za modre ovratnike pa 3,95 %.

⁹ Leta 2015 je prispevek delodajalca za zdravstveno zavarovanje za bele ovratnike znašal 3,83 %, za modre ovratnike pa 3,70.

stanovanjski sklad (housing fund)	0,50	0,50
Skupaj	21,48	21,48

Vir: European Tax Handbook, 2016.

5.2 Češka

Zdravstveno zavarovanje je za zaposlene obvezno. Udeležba samozaposlenih v zdravstvenem zavarovanju pa je prostovoljna. Zdravstveno zavarovanje za zaposlene je urejeno z Zakonom št. 187/2006 o zdravstvenem zavarovanju (povzeto po spletni strani ČSSZ).

V prvih dveh tednih začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe delodajalec zagotavlja delavcu nadomestilo plače za delovne dni, vendar pa se to denarno nadomestilo ne plačuje za prve tri dneve nezmožnosti za delo (povzeto po spletni strani ČSSZ).

To se pravi, po poteku tridnevne čakalne dobe je delavec upravičen (14 dni) do najmanj 60 % povprečne plače (hourly average earnings) v breme delodajalca (povzeto po spletni strani SSA).

Po dveh tednih¹⁰ pa je delavec upravičen do nadomestila za primer bolezni (*sickness benefit*) iz zdravstvenega zavarovanja, ki znaša 60 % »zmanjšane« dnevnne osnove (*reduced daily basis of assessment*). »Zmanjšana« dnevna osnova pa je izračunana kot odstotek dnevnega dohodka zavarovanca in sicer:

- 90 % za tiste z dohodkom do 942 CZK (prva stopnja zmanjšanja),¹¹
- 60 % za tiste z dohodkom od 943 CZK do 1.412 CZK (druga stopnja zmanjšanja),
- 30% za tiste z dohodkom od 1.413 CZK do 2.824 CZK (tretja stopnja zmanjšanja),
- višji zneski nad tretjim nivojem zmanjšanja se ne upoštevajo (povzeto po spletni strani ČSSZ in SSA).

Obdobje prejemanja nadomestila za primer bolezni je načeloma omejeno na 380 koledarskih dni od začetka začasne nezmožnosti za delo (povzeto po spletni strani ČSSZ).¹²

Zavarovanci, ki namerno povzročijo začasno nezmožnost za delo, niso upravičeni do nadomestila za primer bolezni. Če je začasna nezmožnost za delo nastala zaradi vpletenosti zavarovanca v pretep, ali kot neposredna posledica pijanosti, ali zlorabe mamil in drugih psihotropnih snovi, ali pa je zavarovanec storil kaznivo dejanje, je zavarovanec upravičen do polovice nadomestila za primer bolezni ne glede na to, ali je oseba samska ali ima družino. Če zavarovanec utрпи začasno nezmožnost za delo pri pobegu pripora ali zapora, ni upravičen do omenjenega nadomestila (povzeto po spletni strani ČSSZ).

V primeru **poklicne bolezni ali poškodbe pri delu** delavcu pripada denarno nadomestilo prvi dan nezmožnosti za delo (ni čakalne dobe) v višini njegove povprečne

¹⁰ Od 1. januarja 2014 je delavec upravičen do nadomestila za primer bolezni v breme zdravstvene zavarovalnice od petnajstega koledarskega dneva začasne nezmožnosti za delo. Do tedaj pa je ta pravica veljala od 22. dneva.

¹¹ Približno 35 EUR dnevno. Navedeni zneski veljajo od 1. januarja 2017.

¹² Lahko pa traja do 2 leti, če je možno, da bo delavec okreval (glej SSA).

plače pred nastankom nezgodnega dogodka ali bolezni. Obdobje prejemanja nadomestila je tudi omejeno na 380 dni oziroma do dveh let, če obstaja možnost, da bo delavec okrevail. Poškodbe nastale na poti v ali iz službe niso vključene. Nadomestilo v primeru poklicne bolezni ali poškodbe pri delu se sestoji iz dveh delov - prvi je enak prej opisanemu nadomestilu za primer bolezni (*sickness benefit*), drugi (*top-up amount*) pa poravna razliko med nadomestilom za primer bolezni in delavčevo povprečno plačo (povzeto po spletni strani SSA).

Delodajalec plačuje prvih 14 dni delavcu oba dela (drugi del – razlika do povprečne plače – se delodajalcu povrne iz nezgodnega zavarovanja). Od petnajstega dneva pa delavec znesek nadomestila za primer bolezni (prvi del) dobi iz zdravstvenega zavarovanja, delodajalec pa nadaljuje s plačevanjem drugega dela, ki se mu povrne iz nezgodnega zavarovanja. Ni omejitev glede višine nadomestila (povzeto po spletni strani SSA).

Od januarja 2013 znaša stopnja socialnih prispevkov zaposlenih, ki so se odločili za novo prostovoljno pokojninsko shemo - 13 %, od tega 4,5 % za obvezno zdravstveno zavarovanje (European Tax Handbook, 2016).

Tabela 3: Struktura socialnih prispevkov delojemalca, ki se je odločil za prostovoljno pokojninsko zavarovanje za leto 2015

Prispevki za:	Zaposlene (v %)	Samozaposlene (v %)
zdravstveno zavarovanje	4,5	13,5
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	0	2,3 ¹³
pokojninsko zavarovanje	3,5	25,0
prostovoljno pokojninsko zavarovanje	5,0	5,0
zavarovanje za primer brezposelnosti	0	1,2
Skupaj	13,0	47,0

Vir: European Tax Handbook, 2016.

Stopnja socialnih prispevkov zaposlenih, ki se niso odločili za prostovoljno pokojninsko shemo pa znaša 11 %, od tega tudi 4,5 % za zdravstveno zavarovanje.

Tabela 4: Struktura socialnih prispevkov delojemalca, ki se ni odločil za prostovoljno pokojninsko zavarovanje za leto 2015 in 2016

Prispevki za:	Zaposlene (v %)	Samozaposlene (v %)
zdravstveno zavarovanje	4,5	13,5
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	0	2,3 ¹⁴
pokojninsko zavarovanje	6,5	28,0
zavarovanje za primer brezposelnosti	0	1,2
Skupaj	11,0	45,0

Vir: European Tax Handbook, 2016.

¹³ Ta prispevek ni obvezen za samozaposlene.

¹⁴ Ta prispevek ni obvezen za samozaposlene

Socialni prispevki delodajalca (za delavca) na Češkem pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, nezgodno zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti. Prispevna stopnja delodajalca za obvezno zdravstveno zavarovanje delavca znaša 9 %, za invalidsko zavarovanje pa 2,3 %.

Tabela 5: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2015 in 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)
pokojninsko zavarovanje	21,5
zdravstveno zavarovanje	9
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	2,3
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,2
Skupaj	34

Vir: European Tax Handbook, 2016.

5.3 Madžarska

Na Madžarskem nadomestilo za primer bolezni pripada zavarovani osebi in materi, ki skrbi za bolnega otroka.

Delodajalec za prvih 15 delovnih dni (na letni ravni) bolezni plačuje delavcu 70 % povprečne bruto plače kot plačilo za bolniško odsotnost (*Absence Fee, Távolléti díj, betegszabadság*). Po 15. dnevu delavec prejema nadomestilo za primer bolezni (*Táppénz*), ki ga plačuje Nacionalni sklad za zdravstveno zavarovanje (OEP). Obdobje prejemanja nadomestila je omejeno na največ eno leto. Višina nadomestila znaša do 60 % povprečne plače delavca (odvisno od dolžine zavarovalne dobe) - ne sme pa presegati zneska dvojne minimalne plače na Madžarskem (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Madžarska in Angloinfo).

V primeru **poklicne bolezni ali poškodbe pri delu** zavarovanje pokriva vse bolezni ali poškodbe nastale v okviru dela, ki so v povezavi z delom ali se zgodijo na poti na oziroma z dela, ter tudi bolezni in poslabšanja zdravja zaradi nevarnosti, ki so značilne za določeno delovno mesto (poklicne bolezni). Madžarska vlada sprejme seznam teh poklicnih bolezni. S tem zavarovanjem pa niso pokrite bolezni in poškodbe, ki nastanejo zaradi izključne krivde delavca (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Madžarska).

V primeru, da zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu delavec ne more opravljati svojega dela (v normalnem obsegu) mu pripada nadomestilo za poškodbo pri delu (*Baleseti táppénz*) v višini 100 % plače (90 % v primeru poškodb na poti v ali iz službe). Nadomestilo za poškodbo pri delu se prejema do enega leta, lahko pa se podaljša za še eno leto (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Madžarska).

Pri trajni nezmožnosti za delo se upravičencu izplačuje renta zaradi delovne poškodbe (*Work Accident Annuity, Baleseti járadék*). Minimalna stopnja nezmožnosti za delo je 13-15 % (v tem primeru ni upravičen do nadomestila za poškodbo pri delu). Upravičencu renta pripada dve leti, če stopnja njegove nezmožnosti za delo ni višja od 25 %. Če je stopnja višja od 25 %, mu renta pripada, dokler ni sposoben opravljati dela. Višina rente je odvisna od stopnje nezmožnosti za delo in predstavlja 8 %, 10 %, 15 % ali 30 % povprečnega mesečnega prihodka (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Madžarska).

Socialni prispevki delojemalca na Madžarskem pokrivajo zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in pokojninsko zavarovanje. Prispevna stopnja delojemalca za obvezno zdravstveno zavarovanje znaša 7 % (4 % za zdravstvene storitve in 3 % za nadomestilo za primer bolezni) (European Tax Handbook, 2016).¹⁵

Tabela 6: Struktura socialnih prispevkov delojemalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka (v %)
zdravstveno zavarovanje	7 %
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,5 %
pokojninsko zavarovanje	10 %
Skupaj	18,50 %

Vir: European Tax Handbook, 2016.

Od 1. januarja 2012 so delodajalci za delavca dolžni plačati socialni davek (*social security tax*), ki je zamenjal dotedanji socialni prispevek (*social security contribution*). Stopnja socialnega davka je (enaka prejšnji prispevni) - 27 % prihodkov, ki so določeni v dohodninski zakonodaji.¹⁶ Poleg tega delodajalec plačuje še dodatno dajatev za zdravstveno zavarovanje (*health care charge*), ki se obračuna od prihodkov, ki niso obdavčeni s socialnim davkom. Stopnja te dajatve za zdravstveno zavarovanje je 6 %, 14 % ali 27 %, odvisno od oblike prihodka (European Tax Handbook, 2016).

5.4 Nemčija

V Nemčiji sistem nadomestil v primeru nezmožnosti za delo ureja predvsem Socialni zakonik – knjiga 4. in 5. (*Sozialgesetzbuch*, SGB 4, SGB 5) (povzeto po spletni strani Evropske komisije).

Vključenost v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja (***Gesetzliche Krankenversicherung, GKV***) je odvisna od višine prihodkov posameznika – tisti z bruto prihodki nižjimi od 57.600 EUR letno ali 4.800 EUR mesečno¹⁷ so vključeni v obvezno zdravstveno zavarovanje. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa je namenjeno posameznikom z višjimi dohodki, ki se lahko odločijo, da ostanejo v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja (GKV) ali se vključijo v sistem zasebnega zdravstvenega zavarovanja (*Privaten Krankenversicherung, PKV*). V sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja je delavec zavarovan pri eni od 118 zavarovalnic (*Krankenkassen*),¹⁸ ki kot neprofitne organizacije upravljajo s shemo obveznega zdravstvenega zavarovanja. V sistemu zasebnega zdravstvenega zavarovanja pa deluje približno 40 nemških zavarovalnic (povzeto po spletni strani How to Germany).

V primeru bolezni ali poškodbe delodajalec za prvih šest tednov nezmožnosti za delo izplačuje delavcu polno plačo (*Entgeltfortzahlung*). V nadaljevanju pa je delavec

¹⁵ Od leta 2014 so možne družinske olajšave pri prispevkih za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. V določenih primerih pa je posameznik dolžan plačevati višji - 14 % prispevek za zdravstveno zavarovanje (če je iznos 7 % prispevka posameznika pod določenim zneskom – 450.000 HUF ter posameznik ima tudi prihodke iz naslova dividend, kapitalskega dobička, oddajanja nepremičnin itd.).

¹⁶ *Personal income tax*. Od iste »dohodninske« osnove so dolžni plačati tudi 1,5 % prispevek za strokovno izobraževanje delavcev.

¹⁷ Podatek za leto 2017.

¹⁸ Na primer: AOK, TK, SBK, BEK, DAK.

upravičen do nadomestila plače v času odsotnosti z dela zaradi bolezni (*Krankengeld*) iz sistema zdravstvenega zavarovanja v višini 70 % osnove/bruto plače (*Regelentgelt, Brutto*), pri čemer nadomestilo ne sme presegati 90 % neto plače. Prejemanje nadomestila je omejeno na 78 tednov (leto in pol) za posamezno bolezen v obdobju treh let (povzeto po spletnih straneh AOK Die Gesundheitskasse in Evropska komisija, Nemčija).¹⁹

V Nemčiji imajo dolgo tradicijo obveznega nezgodnega zavarovanja v primeru poklicnih bolezni ali nesreč pri delu (*Gesetzliche Unfallversicherung*). To področje ureja Socialni zakonik – knjiga 7 in 9 (SGB 7, SGB 9). Za sistem obveznega nezgodnega zavarovanja skrbijo stanovska združenja na ravni gospodarskih panog (*Berufsgenossenschaft, BGs*) in zavarovalnice javnega sektorja (*Unfallkassen, UKs*). Izhodišče stanovskih združenj (BGs) je, da podjetja na podobnih področjih poslovanja (sektorji, panoge) zagotovijo skupen sistem nezgodnega zavarovanja. Večina zavarovalnic javnega sektorja (UKs) pa pokriva posamezne dežele, razen zavarovalnic gasilskih služb, ki pokrivajo večje število dežel, in zavarovalnic za železniške, poštno in telekomunikacijske storitve ter zvezne organe, ki delujejo na zvezni ravni.²⁰ Vsa ta panožna združenja in zavarovalnice javnega sektorja pa združuje krovna organizacija obveznega nezgodnega zavarovanja - *Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung (DGUV)* (povzeto po spletni strani DGUV, Institutions of the German accident insurance system).

Tudi v primeru poklicne bolezni ali poškodb pri delu²¹ delodajalec za prvih šest tednov nezmožnosti za delo plačuje delavcu polno plačo. Od sedmega tedna pa je delavec upravičen do nadomestila plače zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu ter v času rehabilitacije (*Verletztengeld*), ki ga izplačuje nezgodna zavarovalnica (BGs oz. UKs). To nadomestilo znaša 80 odstotkov osnovne plače (*Regelentgelt*) upravičenca, vendar ne sme biti višje od njegove neto plače.²² Prejemanje nadomestila se konča z zadnjim dnevom nezmožnosti za delo, ali z začetkom prejemanja nadomestila za upad dohodkov (*Übergangsgeld*),²³ načeloma po največ 78 tednih - vendar ne pred koncem bolnišničnega zdravljenja (povzeto po spletnih straneh DGUV, Verletztengeld in Evropska komisija, Nemčija).

Upravičenost do invalidske pokojnine nastopi ob 20 % zmanjšanju zmožnosti za delo in se jo oceni 26 tednov po škodnem dogodku (poškodba na delu ali poklicna bolezen) (povzeto po spletni strani Evropska komisija, Nemčija).

Socialni prispevki delojemalca v Nemčiji pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter invalidsko in starostno zavarovanje. Prispevna stopnja zaposlenega za zdravstveno zavarovanje znaša 7,3 %. Zdravstvene zavarovalnice lahko zahtevajo tudi dodaten prispevek (v povprečju 1,1 %).

¹⁹ Nekateri viri navajajo, da je pod določenimi pogoji obdobje prejemanja mogoče podaljšati na še tri leta (glej Evropska komisija, Nemčija).

²⁰ V sistem nezgodnih zavarovalnic javnega sektorja je vključenih okrog 28 milijonov zavarovancev, vključno z učenci, dijaki in študenti itd.

²¹ Na osnovi listi 73 poklicnih bolezni. Obstaja možnost priznanja tega statusa tudi za bolezni, ki niso na seznamu (*mixed system*) (glej Evropska komisija, Nemčija).

²² Odšteje se prispevek za pokojninsko zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti.

²³ Nadomestilo za upad dohodka se dodeli upravičencu v času medicinske rehabilitacije, če sodeluje v programu izobraževanja v okviru promocije poklicnega vključevanja v delovno življenje (povzeto po spletni strani Arbeitsagentur).

Tabela 7: Struktura socialnih prispevkov delojemalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)	za mesečne plače do (v EUR)
pokojninsko zavarovanje	9,35	6.200 (5.400 v petih »novih« zveznih deželah)
zdravstveno zavarovanje	7,3 (+1,1) ²⁴	4.237,50
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,5	6.200 (5.400 v petih »novih« zveznih deželah)
invalidsko in starostno zavarovanje (<i>insurance for disability and old age</i>)	1,175 (+0,25) ²⁵ (1,675 v zvezni deželi Saški)	4.237,50

Vir: European Tax Handbook, 2016.

Socialni prispevki delodajalca v Nemčiji pokrivajo pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter invalidsko in starostno zavarovanje. Tud prispevna stopnja delodajalca za zdravstveno zavarovanje delavca znaša 7,3 %.

Tabela 8: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka (%)	za mesečne plače do (v EUR) ²⁶
pokojninsko zavarovanje	9,35	6.200 (5.400 v petih »novih« zveznih deželah)
zdravstveno zavarovanje	7,3	4.237,50
zavarovanje za primer brezposelnosti	1,5	6.200 (5.400 v petih »novih« zveznih deželah)
invalidsko in starostno zavarovanje (<i>insurance for disability and old age</i>)	1,175 (1,675 v zvezni deželi Saški)	4.237,50

Vir: European Tax Handbook, Germany, Corporate Taxation, 2016.

5.5 Poljska

Zakon o denarnih nadomestilih v socialnem zavarovanju v primeru bolezni ali materinstva (*Zakon št. 31/2005*), Zakon o socialnem zavarovanju za nesreče pri delu in poklicne bolezni (*Zakon št. 199/2002*), Zakon o socialnem zavarovanju v kmetijstvu (*Zakon, št. 7/1998*) in Zakon o delovnih razmerjih (*Zakon št. 21/1998*) urejajo pravico zaposlenih do nadomestila plače v primeru nezmožnosti za delo (povzeto po spletni strani Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej).

Delavec ima pravico:

- za prvih 33 dni bolezni (na letni ravni) do nadomestila plače v breme delodajalca, ne glede na število zaposlenih pri delodajalcu;
- po 34. dnevu do nadomestila za primer bolezni ali poškodbe (*zasilek chorobowy*) iz zdravstvenega zavarovanja - v času trajanja bolezni, največ pa 182 dni (v primeru tuberkuloze največ 270 dni), ki ga izplačuje Zavod za

²⁴ Zdravstvene zavarovalnice lahko zahtevajo dodaten prispevek (v povprečju 1,1 %).

²⁵ Zaposleni brez otrok plačujejo dodatnih 0,25 %.

²⁶ *Monthly salary.*

zdravstveno zavarovanje (ZUS) ali drugi plačnik prispevkov (*contribution payer*) (npr. delodajalec²⁷),

- do nadomestila za rehabilitacijo za primer bolezni ali poškodbe (*świadczenie rehabilitacyjne*) iz zdravstvenega zavarovanja - v času trajanja bolezni (po 182/270. dnevu), največ pa 12 mesecev, če se oceni, da se bo po poteku rehabilitacije delavec lahko vrnil na delo. Nadomestilo izplačuje Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZUS) ali delodajalec,
- do dodatka iz zdravstvenega ali nezgodnega zavarovanja (*compensation allowance, Zasilek wyrównawczy*), ki se izplačuje (največ 24 mesecev) zaradi upada prihodkov v primeru potrebe po dodatnem usposabljanju.²⁸ Izplačuje ga Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZUS) ali delodajalec (povzeto po spletni strani Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej in Evropske komisije, Poljska).

Nadomestilo za primer bolezni ali poškodbe znaša 80 % osnove (70 % v primeru hospitalizacije).²⁹ Če je nezmožnost za delo povzročena s **poškodbo na delu ali poklicno boleznijo** (ali v času nosečnosti ali v primeru medicinskih posegov/donacije celic, tkiv ali organov), pa je delavec upravičen do 100 % osnove (tudi v primeru hospitalizacije).

Nadomestilo za rehabilitacijo znaša največ 90 % osnove za prvih 90 dni ter 75 % osnove v nadaljnjem obdobju prejetanja. V primeru **poklicne bolezni in poškodbe na delu** pa delavcu pripada tudi to nadomestilo v višini 100 % osnove.

Dodatek za dodatno usposabljanje pa se izračuna kot razlika med povprečno 12 mesečno plačo pred usposabljanjem in prejemki v obdobju usposabljanja. V primeru poklicne bolezni in poškodbe na delu pa je delavec upravičen do tega dodatka, če je dolgotrajno ali trajno nezmožen za delo (povzeto po spletni strani Evropske komisije, Poljska).

Vsa nadomestila v primeru poklicne bolezni in poškodbe na delu (in invalidska pokojnina) se izplačujejo iz posebne sheme za nezgodno zavarovanje (*the accident insurance fund*) (povzeto po spletni strani Evropske komisije, Poljska).

Socialni prispevki delojemalca na Poljskem pokrivajo pokojninsko zavarovanje, invalidsko zavarovanje, zavarovanje v primeru bolezni in starševskega varstva ter nezgodno zavarovanje (za samozaposlene). Prispevna stopnja zaposlenega za zavarovanje v primeru bolezni in starševskega varstva znaša 2,45 % in za invalidsko zavarovanje 1,50 %.

Tabela 9: Struktura socialnih prispevkov delojemalca

Prispevki za:	Stopnja prispevka za zaposlene (v %)	Stopnja prispevka za samozaposlene (v %)
pokojninsko zavarovanje	9,76	19,52
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	1,50	8,0
zavarovanje v primeru bolezni in starševskega varstva	2,45	2,45

²⁷ Delodajalec skrbi za izplačila nadomestil, če zaposluje več kot 20 delavcev.

²⁸ Potrebo po dodatnem usposabljanju oceni pristojni center za medicino dela.

²⁹ Nadomestilo se izračuna za vsaki dan odsotnosti z dela (vključno s prazniki), po obrazcu 1/30 mesečne plače.

(sickness and maternity insurance)		
nezgodno zavarovanje (accident insurance)	-	0,40-3,60 ³⁰

Vir: European Tax Handbook, 2016 in EURES.

Socialni prispevki delodajalca na Poljskem pokrivajo pokojninsko zavarovanje, invalidsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje. Ni prispevka delodajalca za zdravstveno zavarovanje delavca. Prispevna stopnja za invalidsko zavarovanje delavca znaša 6,50 %, za nezgodno zavarovanje pa 0,40-3,60 %.

Tabela 10: Struktura socialnih prispevkov delodajalca za leto 2016

Prispevki za:	Stopnja prispevka
pokojninsko zavarovanje	9,76
zdravstveno zavarovanje	0
invalidsko zavarovanje (<i>disability insurance</i>)	6,50
nezgodno zavarovanje (<i>accident insurance</i>)	0,40-3,60 ³¹

Vir: European Tax Handbook, 2016 in EURES.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Predlog zakona prinaša dolgoročne pozitivne posledice za gospodarstvo. Predlog zakona bo pozitivno vplival na področje uživanja socialnih pravic samostojnih podjetnikov, ki ne bodo več prisiljeni v skrajševanje bolniškega staleža.

7. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA IN ZNESEK PLAČILA

Predlog zakona je bil pripravljen v poslanski skupini brez zunanjih strokovnjakov.

³⁰ Glede na klasifikacijo dejavnosti (Polska Klasyfikacja Działalności, PKD).

³¹ Glede na klasifikacijo dejavnosti (Polska Klasyfikacja Działalności, PKD).

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT) se v 29. členu doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na drugo alinejo prejšnjega odstavka in zakon, ki ureja delovna razmerja, gre zavarovancem v primerih nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, nadomestilo plače od 16. dne zadržanosti od dela.«

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

2. člen

Ta zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2019.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

S predlagano spremembo se skrajšuje obdobje, ko delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom. Začetek prejemanja nadomestila med zadržanostjo od dela, ki ga krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije se spremeni iz 31. dne zadržanosti od dela na 16. dan.

Uvaja se torej izjema od druge alineje prejšnjega odstavka in tudi od tretjega odstavka 137. člena Zakona o delovnih razmerjih, tako da delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, le 15 dni.

To je glavna zahteva slovenskih obrtnikov in podjetnikov, ki že dolga leta opozarjajo na to obremenitev delodajalcev. V težkem položaju so predvsem samostojni podjetniki, ki zaradi sedanje ureditve nemalokrat skrajšajo bolniško odsotnost in začnejo z delom, ko še niso popolnoma ozdraveli. S predlagano spremembo rešujemo to težavo.

K 2. členu

Člen določa, da zakon stopi v veljavo 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2019. Zamik od uveljavitve do začetka uporabe je potreben za pripravo vseh potrebnih prilagoditev za izvajanje zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

29. člen

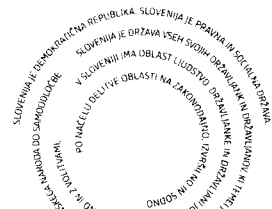
Nadomestilo gre zavarovancem na podlagi mnenja osebnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije:

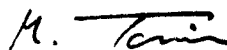
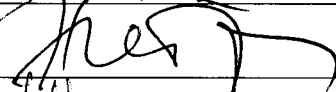
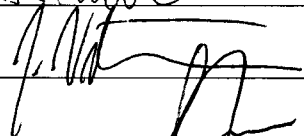
- od prvega dne zadržanosti od dela zaradi presaditve živega tkiva in organov v korist druge osebe, posledic dajanja krvi, nege ožjega družinskega člana, izolacije in spremstva, ki ju odredi zdravnik ter poškodb, nastalih v okoliščinah iz 18. člena tega zakona;
- od 31. dne zadržanosti od dela v vseh drugih primerih. (delno se preneha uporabljati)

Zavarovancu pripada nadomestilo za delovne dneve oziroma delovne ure, ko je zadržan od dela, kot tudi za praznične in druge dela proste dni, določene z zakonom.

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 65, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

IME IN PRIIMEK	PODPIS
Mag. MATEJ TONIN	
LJUDMILA NOVAK	
JOŽEF HORVAT	
IVA DIMIC	
JERNEJ VRTOVEC	
ZVONKO LAH	